

PREDSTAVNICI IZ CIRIUS VIPAVA V OTROŠKEM PARLAMENTU / Mateja Kete Černe, prof. def., dipl. fiziot., učiteljica v posebnem programu vzgoje in izobraževanja na 5. stopnji / CIRIUS Vipava

Učenki posebnega programa vzgoje in izobraževanja iz Centra za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje (CIRIUS) Vipava sta se skupaj z mentorico v šolskem letu 2016/17 udeležili projekta Otroški parlament, ki ga vsako leto organizira Zveza prijateljev mladine Slovenije.

UVOD

V Otroški parlament so vključene skoraj vse osnovne šole v Sloveniji. Letos je bilo naše sodelovanje še posebej aktivno, saj sta bili mladostnici iz CIRIUS-a skupaj z učenci bližnje OŠ Šturje aktivni udeleženci prireditve – zasedanja medobčinskega otroškega parlamenta v prostorih občine Ajdovščina. To je bila prav posebna naloga in izkušnja za Emo in Matejo, mladostnici z motnjo v duševnem razvoju. Posebna izkušnja je bila tudi zame, kot mentorico in tudi za vse druge mlade parlamentarce, njihove mentorje in udeležence. Odziv vseh navzočih je bil pozitiven, izpeljava zasedanja in skupno vodenje Osnovne šole Šturje in CIRIUS-a je bila za vse koristna. Naši učenki sta pokazali veliko mero odgovornosti in samozavesti, vsi drugi pa strpnost, spoštovanje in sprejemanje drugačnosti.

1. KAJ JE OTROŠKI PARLAMENT

V organizaciji ZPMS se po osnovnih šolah vsako leto izvajajo aktivnosti povezane z Otroškim parlamentom. Pomeni tudi obliko sodelovanja otrok v družbenem dogajanju ter pridobivanje vedenj o človekovih in državljskih pravicah. Otroški parlament je program vzgoje otrok in mladostnikov za demokratično obliko dialoga. Aktivnosti na šoli se nadgradijo s parlamenti na občinski in regionalni ravni ter zaključijo na nacionalnem otroškem parlamentu. Projekt spodbuja otroke k izražanju lastnega mnenja, k razmišljanju o vprašanih, ki jih izberejo sami. Mladi želijo javno spregovoriti, predstaviti svoja mnenja, ideje, dileme o vprašanih, ki so pomembna v obdobju odrasčanja, v okolju, kjer živijo, se šolajo in preživljajo prosti čas. Šolske in lokalne oblasti ter vladne in nevladne organizacije morajo prisluhniti pobudam mladih.

V programu na šolah mladi sodelujejo ob podpori mentorjev. Tema 27. otroškega parlamenta v šolskem letu 2016/17 je bila **Otroci in načrtovanje prihodnosti**. Otroški parlament je eden izmed projektov ZPMS. V naši občini organizacijo za otroški parlament prevzame Medobčinsko združenje prijateljev mladine Slovenije v Ajdovščini.

2. IZOBRAŽEVANJE ZA MENTORJE

Septembra je bilo v Ljubljani srečanje za mentorje iz vse Slovenije. Predavatelji so nas navdihnili, obogatili z energijo in konkretnimi idejami za delo z mladimi. Vse navzoče je pozdravila in nagovorila Petra Zega iz ZPMS. Med predavatelji so bili: dr. Leopoldina Plut Pregelj (Poslušanje – način življenja in vir znanja), Tilka Jamnik (Branje – način življenja in vir znanja), Nina Babič (Kakšen človek želim postati), Sonja Rutar (Razpetost otrok in mladostnikov med podobo o otroku in njihovo pravico do participacije), Damjan Habe (Kompetentni otroci – kompetentni odrasli).

3. DELAVNICA ZA MENTORJE V HIŠI MLADIH V AJDOVŠČINI

Mentorji iz naše regije smo na delavnici dobili precej smernic, kako organizirati delo z učenci in veliko pristopov, ki smo jih uporabili pri delu v razredu. Delavnico je vodil Jani Prgič iz Svetovalno izobraževalnega centra MI. Na srečanju smo v okviru osnovne teme parlamenta določili podteme: Kdo sem in kakšen človek želim postati, prihodnost, vrednote, okolje.

4. CIRIUS NA OTROŠKEM PARLAMENTU?

Za učence iz CIRIUS Vipava je tema otroških parlamentov vedno težka. Potrebno je bilo dobro premisliti, katere učence vključiti v program zaradi

motnje v duševnem razvoju, razumevanja, vedenjskih težav, motenj v komunikaciji ... Izbrani učenki sta dobro sodelovali in opravili svojo vlogo. Aktivnosti je bilo treba prilagoditi in se nanje zelo dobro pripraviti. Mentorji smo v mislih zbirali in razčlenjevali ideje, kako bi v svoji vzgojno-izobraževalni ustanovi organizirali delo z mladimi. Večkrat je bilo poudarjeno, naj bodo vodilo ideje in vsebine, ki jih predlagajo učenci. Tega sem se držala tudi sama.

Letošnja tema Otroškega parlamenta je bila dovolj nazorna, da sem lahko načrtovala delo tudi za naši dve parlamentarki. Tako se je začelo pravo delo, pogovori, delavnice, obravnavanje knjig ... Skratka od idej do dejanj. Pri odločitvi in izpeljavi programa so mi bili v vzpodbudo jasno napisani cilji otroškega parlamenta (v nadaljevanju). **Sodelovanje učenk s posebnimi potrebami na otroškem parlamentu je nedvomno zelo dober primer integracije med osnovnošolske sovrstnike in širšo socialno sredino ter primer aktivne participacije v družbi.**

5. PRIPRAVA NA SKUPNO DELAVNICO Z OSNOVNOŠOLSKIMI UČENCI

Priprava je potekala v znanem šolskem okolju. Ker se pri vsakodnevnem delu vse tri srečujemo že nekaj let, ni bilo težko vzpostaviti dobre klime za delo. Dekleti sta med seboj prijateljici in v tem vzdušju sta povedali marsikaj, kar čutita, mislita, kar ju bremeni. Dotaknile smo se osebnih tem, ljubezni, naklonjenosti, zamer, skritih želja za prihodnost ... Odgovorile smo si na vprašanja: Kdo sem? Kakšen človek želim postati? Kako mi odrasli lahko pri tem pomagajo?

Zelo resno sta izpolnjevali *Osebno izkaznico malo drugače*. Vesela sem, da

imata obe dekleti jasna merila, kaj se lahko pove ožjemu krogu prijateljev in kaj lahko izvedo tudi drugi. Razmišljali sta o svojih prednostih, ovirah, dvomih, pogumu, uspehu, svobodi in delu.

Tako smo prešle na novo področje in si odgovorile na vprašanja: Katere so pomembne vrednote za skupno prihodnost? Dekleti sta našli: sočutje, dobra dela, skrb za druge, za starejše, skrb za zdravje, kulturno vedenje, prijateljstvo, ljubezen, potrpežljivost, poštenost, resnicoljubnost, razumevanje, mir. Težko bi še kaj dodali.

V nadaljevanju smo dobile odgovore tudi na vprašanja: V kakšnem svetu želim živeti? Kje se vidim čez nekaj let? Kako lahko jaz oblikujem družbo in svet? Kaj želim zase in za druge? Ugotovile so (smo), da si želimo živeti v družbi, v kateri smo vsi sprejeti, brez fizičnega, verbalnega in psihičnega nasilja, revščine, lakote, kar želimo tudi drugim.

Čisto na koncu pa so (smo) se dotaknile še okolja in razmišljale: Kaj bi v okolju spremenile? Zakaj in kako? Želimo si čisto, urejeno okolje. Zaključile smo, da lahko z osebno voljo in pomočjo drugih ljudi naš svet postane bolj čist in urejen. Potrebujemo čistilne akcije, marljivost in doslednost v skrbi za okolje. Saditev dreves in rastlin lahko postane naš hobi za bolj čist in svež zrak ter za boljše osebno zdravje. Kako preprosto?!

6. DELAVNICA ZA UČENCE V HIŠI MLADIH V AJDOVŠČINI

V Hiši mladih smo se zbrali vsi mentorji in učenci Otroškega parlamenta iz občin Vipava in Ajdovščina. Učenci so spoznavali sebe, svoje lastnosti, želje, potrebe, poglede na prihodnost. Ob sebi so začutili razumevajoče ljudi, prijatelje, ki so poslušali, odrasle, ki so razumeli, organizatorje in predavateljice, ki so znali voditi pogovore, da so učenci vse to naglas, samozavestno in javno povedali. Vmes pa so (smo) se tudi zabavali in se veliko smejali.

Naučili so (smo) se pravilno podajati svoja mnenja, zagovarjati trditve in podajati protiargumente.

Na delavnici sta bili tudi naši mladostniki iz CIRIUS Vipava, Mateja in Ema. Delavnico so vodili: Elizabeta Korenčan in Barbara Švagan iz Zavoda Za in Proti (naslov delavnice: Retorika in argumentacija) ter Sonja Čandek iz Zavoda Ti povej (naslov: Moji talenti, potenciali in omejitve). Za organizacijo je poskrbela Maša Čibej iz MDPM Ajdovščina. Vse je bilo več kot odlično izpeljano.

Domov smo prišli bogatejši za veliko spoznanj tako mentorji kot učenci. Ponosna sem na naši učenki, saj sta se izkazali za dobri sogovornici osnovnošolskim učencem. Druženje in sodelovanje se je izkazalo za koristno in v obojestransko zadovoljstvo. V družbi zelo uspešnih učencev, bodočih intelektualcev, politikov, kot so jih imenovali ..., sta pokazali samozavest, voljo in pogum.

7. MEDOBČINSKO ZASEDANJE OBČIN VIPAVA IN AJDOVŠČINA

Po uspešnem sodelovanju na delavnici sem bila prepričana, da se ne bosta ustrašili mikrofona v sejni dvorani občine Ajdovščini. Ema je zelo dobro opravila delo podpredsednice, vodila je del programa skupaj s predsednico, učenko iz OŠ Šturje. Mateja je bila overovateljica zapisnika. Poleg svoje osnovne vloge in naloge sta dekleti lepo sodelovali in se vključili v debato. Prebrali sta poročilo o delu na šolskem nivoju in povedali predloge tem za prihodnje leto. Na zasedanju so učenci skušali izluščiti skupno sporočilo in oblikovati zaključne misli, kakšno prihodnost si želijo. V pomoč in vzpodbudo so jim bili gostje, ki so jih nagovorili in odgovarjali na vprašanja: Polona Bratina (Mladinski center, Hiša mladih Ajdovščina), Egon Stopar (Komunala Ajdovščina), Andreja Vister (Razvojna agencija ROD Ajdovščina), Helena Harej (Inštitut za mladinsko politiko Ajdovščina), Eva Mermolja in Ksenija Sulič (Ljudska univerza Ajdovščina, Center medgeneracijskega učenja). Učence sta nagovorila tudi župan občine Ajdovščina Tadej Beočanin in predsednica Medobčinskega združenja prijateljev mladine Ajdovščina, Kristina Valič. Z glasovanjem

so učenci izbrali predlog teme za prihodnje leto in izvolili predstavnike za regijski parlament. Regijskemu je sledilo še nacionalno zasedanje aprila v Ljubljani.

8. TEMA OTROŠKEGA PARLAMENTA IN TEMA TEDNA OTROKA SE NAVEZUJETA

Tema otroškega parlamenta se je tudi letos navezovala na temo tedna otroka: **Svet, v katerem želim živeti**. V CIRIUS Vipava teden otroka organizirajo mentorice Šolske in domske skupnosti ter poskrbijo, da so v dogajanje vključeni vsi učenci. Skupaj smo poiskali besede, ki so nadaljevale začeto poved: Svet, v katerem želim živeti, je ... čist in urejen, živahen in ustvarjalen, zabaven in prijazen, prijazen tudi do živali. Organizirali smo čistilno akcijo, izvedli ustvarjalne likovne in plesne delavnice, organizirali druženje in aktivnosti s psom ter konjem.

9. CILJI, UČNE OBLIKE IN METODE DELA ZA OTROŠKI PARLAMENT

Cilji, učne oblike in metode dela so bile v CIRIUS Vipava prilagojene zmoglosti učenk. Mentorji smo v okviru delavnic in dogodkov zasledovali lastne zastavljene cilje in skupne cilje nacionalnega Otroškega parlamenta. Opredelili smo problem, ga spremenili v cilj, naredili akcijski načrt in načrt udejanjili. Vseskozi je bil zame vodilni cilj enakovredno vključevanje učencev s posebnimi potrebami med učence rednih osnovnih šol. **Zavedam se, da je inkluzija uspešna, ko ima obojestransko korist. Prepričana sem, da nam je tokrat to uspelo.**

9.1. CILJI OTROŠKEGA PARLAMENTA

Cilji otroškega parlamenta so naslednji:

- Razvijanje odgovornega odnosa učencev do soljudi, do naravnega in družbenega okolja.
- Vzpodbujanje učenja, ki vodi do razvoja samostojnega, kritičnega in ustvarjalnega mnenja.
- Usmerjanje učencev v samostojno sporočanje, vrednotenje, iskanje in povezovanje informacij.
- Razvijanje sposobnosti za odločanje in sprejemanje odgovornosti.
- Razvijanje sodelovalne kulture.

- Razvijanje komunikacijskih spretnosti (nenasilna komunikacija kot vzgoja za strpnost).
- Okrepitev »glasu« otrok (glas otrok naj se sliši).
- Nudjenje možnosti mladim za aktivno obliko participacije v družbi, s čimer aktivno sodelujejo in vplivajo na odločitve odraslih; mladi s tem pridobijo socialne veščine, izkušnje, znanje in si oblikujejo pozitivno samopodobo itd.
- Vzgoja in izobraževanje mladih za aktivno in demokratično državljanstvo ter multikulturalnost, kar je temeljnega pomena za »promocijo« vrednot človekovega dostojanstva, svobode, enakosti in solidarnosti ter zavest o skupnih vrednotah, kot so npr. spoštovanje razlik, strpnosti in razumnega dialoga.
- Uresničevanje mednarodnih konvencij, zlasti Konvencije ZN o otrokovih pravicah, predvsem 13. člena, ki določa, da ima vsak otrok pravico do prostega izražanja lastnega mnenja, kar je povezano s pravico do svobode mišljenja in govora.

9.2. UČNE OBLIKE IN METODE DELA

Učne oblike so bile: individualna oblika, delo v dvojicah in delo v skupinah. Metode dela so bile: razgovor, razprava, opazovanje, delo s slikami, fotografijami, metoda stene z listki, debata, metoda vrednotenja dela, diskusija.

10. DELO Z UČENCI NA ŠOLSLEM NIVOJU

Med šolskim letom smo naše skupne ideje z učenci tudi uresničili. Zastavili smo si naslednja vprašanja: Kaj želim spremeniti, zakaj in kako?

Na našem skupnem dvorišču smo organizirali čistilno akcijo. Sodelovala je cela hiša. Vztrajnost in motivacija za skupni cilj sta bili veliki, saj smo učence na to pripravili s pogovorom o pomembnosti čistega okolja za našo prihodnost.

Na travi poleg stavbe smo posadili drevo. Komaj čakamo, da obrodijo prvi sadovi. Tako smo prispevali k bolj svežemu zraku in pridobili kakšno dobro

malico. V prihodnjih letih, preden se konča pouk, bomo z drevesa utrgali prve sladke češnje.

Ugotovili smo, da so medsebojni odnosi zelo pomembni, da je medgeneracijsko sodelovanje vsem v korist. Pogosto v našo ustanovo prihajajo prostovoljci, ki kratkočasijo ure našim učencem. Odločili smo se, da enako lahko naredimo tudi mi. Pred veliko nočjo smo obiskali sosednjo ustanovo Dom starejših Pristan in vsem stanovalcem poklonili voščilnice, ki smo jih izdelali sami.

Tilka Jamnik, svetovalka za branje otroške in mladostniške literature, je tudi letos na izobraževanju za mentorje ponudila seznam knjig, ki so primerne za otroško in mladinsko branje ter se navezujejo na temo otroškega parlamenta. Iz seznama sem izbrala nekatere, ki so primerne za učence s posebnimi potrebami. V skupini smo lahko obravnavali vrsto knjig, od slikanic do priročnikov in mladinske literature. Naj omenim le nekatere, ki v svojih vsebinah skrivajo lepo sporočilo o pogledu na svet, o okolju, vrednotah, odnosih, drugačnosti in dobroti: Princesa v papirnati vreči, Peter Klepec, Kdo je napravil Vidku srajčico, Mestna miška in poljska miška, Podposteljni škrat, Modrosti srca, Otroci sveta, Mali princ ...

Na pobudo in v organizaciji kolegice smo se z nekaterimi mladostniki udeležili nagovora Nicka Vujičića v Kopru. Z nekaj mislimi o tem srečanju zaključujem. Nick Vujičić je mednarodno znani motivator mladih in govornik, ki se bori proti nasilju. Je tudi sam oseba s posebnimi potrebami. Rodil se je brez rok in nog. Podal nam je jasne smernice, kakšno naj bodo naše življenje, medsebojni odnosi in kakšne vrednote so potrebne v svetu, v katerem si želimo živeti. Njegov govor ne bi mogel bolje opisati vsebin, o katerih bi se morali pogovarjati z mladimi in so potrebne za načrtovanje skupne prihodnosti. Govoril je o strpnosti, drugačnosti, nagovoril mlade proti etiketiranju in stigmatizaciji oseb (tudi

s posebnimi potrebami), da je potrebno zatreti vse vrste nasilja, tudi medvrstniškega. Dogodek so organizirali Ministrstvo za izobraževanje, Zavod za šolstvo in Društvo Zaživi življenje. Naši parlamentarki sta se nagovora udeležili in za šolsko glasilo Studenček zapisali: *»Joj, kako sem srečna, da sem taka, kot sem. Imam se rada.«*

11. TEME OTROŠKIH PARLAMENTOV

Temo vsako leto izberejo otroci sami. Izmed več predlogov za naslednji 28. Otroški parlament, ki bo v šolskem letu 2017/18, je bila na nacionalnem zasedanju v Državnem zboru 29. maja 2017 izglasovana tema Šolstvo in šolski sistem.

Vsake nekaj let se teme ponovijo, saj so generacije mladih vedno nove, vsebine, ki jih zanimajo, pa ostajajo enake. **Pri temah, ki jih zanimajo, se učenci s posebnimi potrebami bistveno ne razlikujejo od osnovnošolskih učencev.**

12. REALIZACIJA SKLEPOV OTROŠKEGA PARLAMENTA

Na pobudo otroškega parlamenta sta nastali TV oddaji: informativna oddaja za mlade Infodrom in Firbcologi ter spletni časopis namenjen otrokom Časoris. Projekt Otroški parlament živi in deluje. Uresničuje ideje mladih, ki oblikujejo prihodnost sveta. **Naloga mentorjev Otroškega parlamenta je zahtevna, saj vzgajamo mlade v odgovorne državljane in dobre ljudi.**

Literatura:

E-priročnik za mentorje/-ice in koordinatorje/-ke otroških parlamentov®, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Ljubljana, september 2016

Zbornik za mentorje/ice in koordinatorje/ice otroških parlamentov, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Ljubljana, september 2016

http://www.os-volicina.si/dej_parlament.php

<http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/>